

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Aliud argumentum diluitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Calvinus, & Beza negabant Deo decretum prædeterminans ad formale peccati, & solum concedebant respectu materialis, ut testantur Belarminus lib. 2. de necessitate gratiæ cap. 2. Fraciscus Belcarius Opusculo contra Calvinum, & Becanus tomo 1. opusculorum opusc. 3. de auctore peccati; & tamen damnantur à Concilio Tridentino Sessione 6. Canone 6. Ergo asserentes Deum ad materiale peccati prædeterminare, non videntur differre à Calvino.

Secundo, Non aliâ ratione homini peccanti malitia attribuitur, nisi quia suo concursu attingit materiale illius: Ergo si Deus hoc prædeterminat, concurrerit ad illam.

Tertio, Id quod est conforme voluntati divinæ, nequit esse peccatum: At materiale malitiæ, si à Deo prædeterminetur, erit conforme ejus voluntati: Ergo homo illud causans non peccabit, utpote conformans se voluntati divinæ.

Denique, Ratione connexionis inter formale & materiale malitiæ, nequit Deus materiale malitiæ consulere, quin in ipsum refundatur formale: At prædeterminatio fortius movet quàm consilium: Ergo ratione connexionis utriusque, non poterit unum prædeterminari, nisi prædeterminatio attingat aliud.

Hæc argumenta Tractatu sequenti fusè discutientur, ac diluentur: interim ad primam instantiam breviter respondeo, quòd licet Calvinus & Beza, interdum videantur negare decretum prædeterminans ad formale peccati, illud tamè negant solum ore tenus, cum dolo, & sine consequentia ad sua principia. Cum enim fateantur tale decretum nostram evertere libertatem, nec relinquere in voluntate creata indifferentiam activam, seu potentiam ad actum oppositum, sed solum spontaneitatem, & immunitatem à coactione (ait enim Calvinus libro 2. instit. cap. 3. §. 5. *Voluntatem autem necessitate in malum trahi, quamvis libertate abdicatâ, offendit eos qui inter necessitatem & coactionem distinguere cœserunt &c.*) reverà quidquid est in peccato, Deo decernenti adscribitur, cum ex hoc principio illi adscribere teneantur quidquid voluntas nostra operatur. Thomistæ verò, cum doceant decretum prædeterminans, non solum non evertere nostram libertatem, sed etiam eam causare, perficere, ac reducere de actu primo ad secundum, in veritate, & cum omni consequentia ad sua principia, negant Deo prædeterminanti ad materiale peccati, attribuendam esse malitiam illi annexam; & docent in solum voluntatem creatam, tanquam in primum liberum deficiens, & operans difformior ad regulas morum, eam esse reducendam. Unde in Apologia Thomistarum, infra subjiçienda, demonstrabimus nimis stuperè, & inconsideratè, Calvinismum objici Thomistis, cum doctrinæ Calvini nostræ è diametro opponatur; illudque fieri veteri Pelagianorum exemplo, qui similiter Augustino, Ambrosio, Hieronymo, Prospero, aliisque Sanctis Patribus, & divinæ gratiæ defensoribus, Manichæismum olim objiciebant, ut refert ipse Augustinus variis in locis, præsertim lib. 1. contra Julianum cap. 4. ubi illum hæreticum alloquens, sic ait: *Quid nomen dilaniare niteris meum, & Ambrosium facis, tacito ejus nomine, Manichæum? &c.* Et libro 2. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 1. loquens de Pelagianis ait: *Nihil aliud niteris, nisi ut hac horribili heresi (scilicet Manichæorum) objectâ, ejus se adversarios confingant,*

lateant inimici gratiæ, sub laude naturæ. Quid ergo mirum, si Augustini discipulis, eadem calumnia tribuatur, quæ olim à Pelagianis, & Semipelagianis, huic S. Doctori, & invictissimo gratiæ defensori, aliisque SS. Patribus fuit imposita? ut enim dicitur Matth. 10. Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum: sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus, & servo sicut dominus ejus. Si Patrem familias Beelzebub viderint, quanto magis domesticos ejus? Sed de hoc fulissimè loco citato,

Ad secundum dicendum, homini peccanti ideo attribui malitiæ & deformitatem actûs peccaminosi, quia suo concursu attingit materiale, reduplicativè ut tale, & quatenus fundat ipsam malitiam & deformitatem moralem; eò quod operetur ut agens morale, ac difformiter ad regulas morum, & se subtrahendo à rectitudine divini concursûs & motionis. Unde cum Deus per suum concursu prævium, aut simultaneum non attingat materiale peccati, reduplicativè ut tale, & ut fundat malitiam & deformitatem moralem, sed specificativè tantum: id est sub conceptu entitatis, & actualitatis, sub quo non exprimit deordinationem aliquam ab ultimo fine; & cum in tali concursu, non operetur ut agens morale, & cum subjectione ad regulas morum, sed ut prima causa, & provisor universalis, præbens omnibus causis secundis media necessaria ad agendum, nõ potest illi attribui malitia, & deformitas actûs peccaminosi, quamvis prædeterminet voluntatè ad materiale peccati.

Ad tertium distinguo Majorem: Quod est conforme voluntati divinæ, nequit esse peccatum: sub ea ratione quæ est illi conforme, concedo: sub alia, nego. Ad Minorem similiter distinguo: Materiale peccati, si à Deo prædeterminetur, erit conforme voluntati divinæ: materiale peccati, specificativè sumptum: id est sub conceptu entitatis, & bonitatis transcendentis, sub quò à Deo prædeterminatur, concedo Minorem. Reduplicativè sumptum, & sub conceptu malitiæ, & deformitatis, quæ ratione non prædeterminatur, nego Minorem, & distinguo consequens eodem modo.

Ad ultimum respondeo, distinguendo Minorem: Prædeterminatio fortius & efficacius movet, quàm consilium, & cum eadem extensione, nego. Cum minori consensione, concedo. Consilium enim respicit actum, ut à voluntate humana hic & nunc exercendum, cum omnibus circumstantiis quæ ad illum concurrunt, sive ad lineam physicam, sive ad moralem spectantibus, ideoque si de facto intercedat malitia, non præscindit ab ea, sed ad illam se extendit. Concursus autem Dei prævius, præcisivus est, solumque attingit quæ perfectionis sunt in actu, & quæ spectant ad rationem entis, & ordinem physicum; nec se extendit ad ea quæ pertinent ad ordinem moris: unde licet sit major intensive, (id est potentior & efficacior) quàm consilium; est tamen minor extensive, id est minus se extendit quàm illud. De quo fusè Tractatu sequenti.

§. VI.

Aliud argumentum diluitur.

IN favorem scientiæ mediæ potest hoc argumentum proponi, Deus cognoscit infallibiliter omnia futura conditionata circa omnes combinationes possibili: Sed omnia non cognoscit

gnoscit in decreto conditionato: Ergo aliqua scientiam cognoscit, independenter à tali decreto, scilicet scientiam mediam. Major est certa, cum niper scientiam mediam, quod infinita Dei scientia nihil sit cognoscibile, quod infinita Dei scientia non attingat. Minor autem probari potest, quia otiosum videtur & superfluum, ponere decreta conditionata in Deo, circa tot futura; cum ea ad nullum finem deserviant, & nullo firmo ac solido fundamento nitantur.

Ad hoc argumentum plures ex nostris respondent, concessa Majori, negando Minorè, ad cuius probationem negant decreta illa esse otiosa & superflua in Deo, sicut nec in illo superfluit horum futurorum cognitio; atq; ad illa suadenda, duplex fundamentum inveniunt: unum à prioribus, aliud à posterioribus. Primum desumunt ex summa divinitate voluntatis divinæ, ut libera: sicut enim divina voluntas, quia est summa actualitatis, sub conceptu naturæ, petit esse in actu secundo amoris circa objectum necessarium; ita quia sub conceptu liberæ, gaudet summa actualitate peti esse in actu secundo terminationis ad objectum extra, vel per volutionem circa objectum positivum, vel per nolitionem circa objectum negativum, licet sit indifferens ad quodlibet illorum in particulari. Secundum ex divina cognitione deducunt, cum enim divina cognitio ad objectum aliquod ut futurum terminari non possit, nisi præsupposito decreto divinæ voluntatis, extrahentis illud à statu meræ possibilitatis, ut supra ostendimus: eo ipso quod omnia illa, ut futura à Deo cognoscantur, colligitur à posterioribus, circa omnia illa debere præcedere decretum liberum voluntatis divinæ.

Hæc solutio probabilis est absq; dubio, continetq; Thomisticam, fatiscq; acutam doctrinam: quia tamen quidam ex Thomistis, non improbabilius sentiunt cum Durando, Ferrarionis, Curiele, Herrera, & P. Lemos, potuisse voluntatem divinam, ab omni decreto libero positivo, manere suspensam, nec volendo positivè aliquid creatum existere, nec per actum positivum nolendo negationem existentiam illius; ideo juxta hanc sententiam, aliter ad argumentum respondendum est. Sed ut responsio clare percipiatur, quædam breviter præmittenda sunt.

Notandum ergo primò, voluntatem divinam considerari posse dupliciter: vel ut liberam libertate contrarietatis, penes velle hoc & velle illius oppositum, vel ut liberam libertate contradictionis, penes velle & non velle. Sub prima consideratione, adæquatè respicit extrema positiva; at sub secunda determinari potest, & per decretum positivum, & per decretum negativum, id est per negationem liberam decreti. Cujus ratio est, quia omne extremum libertatis, potest illam ad actum secundum reducere, vel liberè determinare: voluntas autem Dei, ut libera libertate pura contradictionis, respicit tanquam extrema decretum positivum, & liberam negationem illius; ac proinde potest determinari, & exerceri, non solum per decretum positivum, sed etiam per illius liberam negationem, ut Tractatu sequenti ostendemus.

Notandum secundo: Propositiones conditionales de futuro contingenti, esse in duplici differentia: alias affirmativas, alias negativas. Inter quas hoc versatur discrimen, quod cum affirmativæ enuntient aliquid positivè futurum, sive absolute, sive conditionate, requirunt ad sui veritatem positivum influxum divinum, sub eadem

conditione; & quia ad positivum influxum requiritur positivum decretum, & hoc nequit esse futurum, hinc fit quod necessariò requirant positivum decretum, exercite ab æterno in Deo existens. Negativæ autem, cum nihil positivum enuntient, sed tantum negent rem esse futuram sub aliqua conditione; & ad negationem futurationis rei sufficiat negatio concursus, & ad negationem concursus, negatio decreti: hinc fit quod propositiones negativæ, ad sui veritatem non exposcant positivum decretum, sed sufficiat sola decreti negatio.

Notandum tertio: Negationem illam decreti esse Deo liberam, libertate contradictionis: quod ostenditur, tum quia taliter convenit Deo, quod potuit non convenire; tum etiam quia est extremum libertatis contradictionis, non minus quam decretum positivum: Ergo sicut hoc determinat voluntatem Dei, tanquam exercitium libertatis ejus, & est illi liberum; ita negatio decreti illam determinabit, eritq; illi libera. His prænotatis, Ad argumentum respondeo, omnia conditionata positivè futura supponere positivum decretum; illa autem quæ non sunt purè positiva, sed quæ negationem futurationis important, supponere decretum negativum, id est liberam decreti negationem: unde si circa aliquam possibilem combinationem non præcedat decretum positivum, non dabitur positiva futuri, sed negatio futuri, ex vi negativi decreti. Ita egregiè docet in manuscriptis Tractatùs de scientia Dei, illustrissimus Dominus Godov, nuper in Academia Salmanticensi sacre Theologiæ Professor primarius, & nunc ob eximiam ejus eruditionem & sapientiam, Episcopali insula decoratus, & ad Oxoniensè Episcopatum assumptus, à quo nonnulla mutuati sumus, pluraque ejus fragmenta, ne perirent, collegimus.

§. VII.

Solvitur alia difficultas.

Docti quidam Recentiores, ut probent dari in Deo quandam scientiam mediam inter scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis, arguunt in hunc modum. Veritas hujus futuri conditionati: *Si Deus daret Iudæ gratiam efficacem, vel prædeterminationem physicam, converteretur, cognoscitur à Deo*: Sed non potest ab illo cognosci, nisi per scientiam mediam: Ergo illa in Deo admittenda est. Major est certa, Minorem autem sic probant. Cum hæc veritas sit libera & contingens, non cognoscitur à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ versatur solum circa res naturales & necessarias; & cum sit de futuro conditionato, non attingitur per scientiam visionis, quæ solum fertur circa res absolute futuras: Ergo solum attingitur per scientiam mediam.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, dico veritatem hujus conditionalis, à Deo cognosci per scientiam naturalem, & simplicis notitiæ, quia licet extrema sint libera, & contingens; confessio tamen & illatio, quæ in ea exprimitur, infallibilis est & necessaria, ac proinde ad scientiam Dei naturalem pertinet. Quod ut fiat evidentius, & simul detegatur radix deceptionis, & hallucinationis horum Recentiorum, qui in Deo fingunt novum aliquod genus